

РОЛЬ ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ СУДДІВ УКРАЇНИ В ПРОЦЕДУРІ БЕЗСТРОКОВОГО ОБРАННЯ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ

ROLE AND POWERS OF THE HIGH QUALIFICATION COMMISSION OF JUDGES OF UKRAINE IN THE PROCEDURE INDEFINITELY CANDIDATES FOR JUDGES ADMINISTRATIVE COURT

Серединський В.В.,

здобувач кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ

У даній науковій статті розглядається питання, яке полягає в ролі та повноваженнях Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в процедурі безстрокового обрання кандидатів на посаду судді адміністративного суду. Також запропоновано ґрунтовні висновки та пропозиції щодо цієї тематики.

Ключові слова: Вища кваліфікаційна комісія суддів України, суд, адміністративне судочинство, посада, кандидат.

В данной научной статье рассматривается вопрос, который заключается в роли и полномочиях Высшей квалификационной комиссии судей Украины в процедуре бессрочного избрания кандидатов на должность судьи административного суда. Также предложено основательные выводы и предложения по рассматриваемой тематике.

Ключевые слова: Высшая квалификационная комиссия судей Украины, суд, административное судопроизводство, должность, кандидат.

In this scientific article the question which is the role and powers of the High Qualification Commission of Judges of Ukraine in the process of perpetual election of candidates for the post of judge of the Administrative Court. It is also proposed to solid conclusions and proposals on the subjects.

Key words: Higher Qualification Commission of Judges of Ukraine, court, administrative proceedings, position, candidate.

Актуальність теми. Законодавчому регулюванню процедури обрання на посаду судді адміністративного суду безстроково присвячено третю главу четвертого розділу Закону «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон). Зокрема, в ч. 2 ст. 74 Закону зазначається, що «суддя, строк повноважень якого закінчився, за його заявою має бути рекомендований Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (ВККСУ) для обрання його ВРУ на посаду судді безстроково, якщо відсутні визначені законом обставини, що перешкоджають цьому» [1]. Процедура обрання, згідно Закону, складається з таких етапів: 1) звернення кандидата до ВККСУ із відповідною письмовою заявою; 2) офіційне повідомлення ВККСУ про підготовку матеріалів кандидата; 3) перевірка ВККСУ відомостей про кандидата, а також показників розгляду ним справ; 4) прийняття рішення ВККСУ про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання; 5) розгляд подання про обрання кандидата на посаду судді безстроково у відповідному комітеті ВРУ; 6) прийняття ВРУ рішення про обрання кандидата або відмову в обранні на посаду судді безстроково.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши відповідні законодавчі норми, відразу звертає на себе увагу той факт, що у порівнянні із Законом «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді ВРУ» [2], новий Закон «Про судоустрій і статус суддів» суттєво спростив процедуру безстрокового обрання кандидата на посаду

судді. Зокрема, з цього процесу було виключено державну судову адміністрацію та голів вищих спеціалізованих судів, до яких раніше звертались кандидати із заявою і які фактично вносили відповідні подання про обрання до ВРУ. Сьогодні, вирішення всіх цих кадрових питань перекладено на ВККСУ, що обумовлює необхідність більш детально проаналізувати її роль у процедурі безстрокового обрання суддів адміністративних судів.

Першим етапом процедури безстрокового обрання суддею адміністративного суду, на якому кандидат виявляє бажання бути рекомендованим на відповідну судовську посаду, є його звернення до ВККСУ із письмовою заявою. Згідно чинного законодавства, право на таке звернення мають: 1) професійні судді, строк перебування на посаді яких закінчується не раніше, як через шість місяців; 2) особи, звільнені з посади судді у зв'язку із закінченням строку, на який їх було призначено, та які раніше не звертались до ВККСУ із заявою про обрання на посаду судді безстроково, протягом трьох років з часу звільнення; 3) особи, час звільнення яких з посади судді у зв'язку із закінченням строку, на який їх було призначено, перевищує три роки після складення кваліфікаційного іспиту (ч. 1-3 ст. 75 Закону). Більш детальний аналіз наведених положень дозволяє висловити декілька критичних зауважень з приводу вимог, які висуваються до кандидатів на посаду судді безстроково.

По-перше, вбачається некоректним формулювання ч. 1 ст. 75 Закону, оскільки вислів «не пізніше ніж за

шість місяців до закінчення строку перебування на посаді судді» вносить неясність у розуміння строків ініціювання процедури безстрокового обрання. Якщо керуватись дослівним тлумаченням даної норми, то кандидат на посаду судді може звернутись до ВККСУ із заявою про безстрокове обрання навіть за рік чи два до закінчення п'ятирічного строку його першого призначення. У деяких випадках, таке законодавче положення може бути використане несумлінними суддями, які, наприклад, з тих чи інших причин не бажають подавати декларацію про доходи за поточний рік, або ж прагнуть прискорити процедуру обрання. Одним із варіантів усунення даного недоліку може стати законодавче закріплення чітких часових рамок подання кандидатом заяви про рекомендацію на посаду судді безстроково, наприклад, в межах від шести до трьох місяців до закінчення строку перебування на посаді судді. Такі строки є найбільш оптимальними й дозволяють провести всі необхідні процедури до фактичного закінчення терміну перебування особи на посаді судді адміністративного суду. З метою практичної реалізації такого висновку, необхідно внести зміни до ч. 1 ст. 75 Закону, виклавши її в такій редакції: «1. Кандидат на посаду судді безстроково не пізніше ніж за три місяці та не раніше ніж за шість місяців до закінчення строку перебування на посаді судді» і далі за текстом.

По-друге, потребує уточнення і приведення у відповідність до Закону перша частина ст. 214 Регламенту ВРУ, у якій визначені категорії осіб, що можуть бути обрані ВРУ на посаду судді безстроково. Нагадаємо, що згідно цієї статті ВРУ «обирає професійного суддю безстроково, термін повноважень якого на посаді судді закінчився» [3]. Дослівне тлумачення аналізованого положення дає підстави зробити висновок, що особа, яка перебуває на посаді судді адміністративного суду в межах п'ятирічного строку першого призначення, навіть за умови своєчасного подання заяви та всіх необхідних документів, де-юре не може бути обрана суддею безстроково і вимушена чекати фактичного закінчення своїх повноважень. За умови сесійного принципу роботи ВРУ, а також досить розповсюдженої на сьогодні практики блокування її роботи, така ситуація може призвести до того, що суддя тривалий час матиме не визначений правовий статус і, відповідно, буде позбавлений всіх юридичних гарантій захисту і соціального забезпечення. І хоча в такому тлумаченні дана норма на практиці майже не застосовується, вона все ж таки потребує редакційного уточнення. З цією метою, необхідно внести зміни до п. 1 ч. 1 ст. 214 Регламенту ВРУ і викласти його в такій редакції: «1) професійного суддю безстроково, термін повноважень якого на посаді судді закінчується».

По-третє, потребує уточнення, є ч. 2 ст. 75 Закону, згідно якої «із заявою до ВККСУ про рекомендування для обрання на посаду судді безстроково може звернутися також кандидат, якого звільнено з посади судді у зв'язку із закінченням строку, на який його було призначено, та який раніше не звертався до ВККСУ із заявою про обрання його

на посаду судді безстроково, протягом трьох років з часу звільнення». Необхідність існування такої норми не викликає сумнівів і заперечень, оскільки вона дає можливість особам, які не встигли подати відповідну заяву в порядку, встановленому ч. 1 аналізованої статті (тобто не пізніше ніж за 6 місяців до закінчення строку перебування на посаді) або з тих чи інших причин не виявили бажання продовжувати суддівську діяльність, зробити це в межах трирічного строку. Водночас, не можна погодитись із тим, що дане законодавче положення не поширюється на осіб, які раніше вже звертались до ВККСУ із відповідною заявою. Адже сам факт подання заяви не можна розцінювати як привід для відмови в повторному зверненні до ВККСУ з аналогічного питання, оскільки це перекриває шлях до суддівської посади для осіб, яким було відмовлено в рекомендації у зв'язку з неподанням усіх необхідних документів, у зв'язку із відсутністю вакантної посади в зазначеному кандидатом суді, або ж з інших, суто технічних чи формальних причин. Більш логічно було б заборонити звертатись до ВККСУ лише тим кандидатам, щодо яких ВРУ вже приймала рішення про відмову в їх обранні на посаду судді безстроково. З метою практичної реалізації такого висновку, необхідно внести зміни до ч. 2 ст. 75 Закону, виклавши її в такій редакції: «2. Із заявою до ВККСУ про рекомендування для обрання на посаду судді безстроково може звернутися також кандидат, якого звільнено з посади судді у зв'язку із закінченням строку, на який його було призначено, та щодо якого ВРУ не приймалося рішення про відмову в його обранні на посаду судді безстроково, протягом трьох років з часу звільнення».

Переходячи до аналізу порядку ініціювання процедури безстрокового обрання кандидата на посаду судді адміністративного суду, відразу звертає на себе увагу той факт, що її правовому регулюванню, окрім Закону «Про судоустрій і статус суддів», не присвячено жодного іншого нормативно-правового акту. Таким чином, керуючись лише загальними орієнтирами у вигляді законодавчих положень, ВККСУ в багатьох питаннях діє на власний розсуд виходячи з конкретних обставин справи. Досить часто ця обставина негативно впливає на процедуру професійного відбору суддів адміністративних судів, вносить у неї елементи суб'єктивізму та закритості. Найбільш логічним варіантом усунення даного недоліку є затвердження ВККСУ відповідного Положення про порядок розгляду питань про обрання кандидата на посаду судді безстроково. Нагадаємо, що саме таким чином ВККСУ врегулювала порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо проведення добору кандидатів на посаду судді вперше [4]. Більше того, саме такий варіант дає можливість кандидатам ознайомитись з усіма деталями процедури безстрокового обрання і, в разі необхідності, апелювати до відповідних інстанцій про її порушення. З метою практичної реалізації такого висновку, необхідно внести зміни до ст. 75 Закону і доповнити її новою частиною 3-1 наступного змісту: «3-1. Порядок розгляду

питань про обрання кандидата на посаду судді безстроково визначається положенням, що затверджується ВККСУ та оприлюднюється на її офіційному веб-порталі». У свою чергу, перед ВККСУ має бути поставлене завдання вже найближчим часом розробити та затвердити таке Положення. Серед іншого, в ньому мають бути визначені вимоги щодо оформлення документів, їх зразки, спосіб і строки подачі, межі та порядок перевірки матеріалів на кандидата та інші процедурні моменти.

Наступне питання, яке потребує розгляду в рамках аналізу першого етапу процедури безстрокового обрання суддів адміністративних судів, стосується документів, які кандидат зобов'язаний подати до ВККСУ. Вичерпний перелік таких документів закріплений в ч. 4 ст. 75 Закону і в цілому не викликає особливих зауважень, окрім двох.

Перше зауваження стосується змісту заяви, зразок якої розміщено на офіційному веб-порталі ВККСУ. Так, кандидат на посаду судді безстроково серед іншого має вказати «найменування суду згідно з Мережею, затвердженою Президентом України». Очевидно, що дану вимогу можуть виконати лише кандидати, які зазначені в ч. 1 ст. 75 Закону (тобто судді, строк повноважень яких ще не скінчився) і то лише за умови, що вони бажають залишатись на таких посадах. А що робити особам, строк повноважень яких на посаді судді вже скінчився (кандидати, визначені в ч. 2 і ч. 3 ст. 75 Закону)? Відповідь на це питання не дає ані Закон, ані інші нормативно-правові акти. На практиці, кандидати дізнаються про вакантні посади безпосередньо в ВККСУ, що є прямим порушенням основних принципів кадрового забезпечення – прозорості, чіткості, гласності та об'єктивності. Такого ж висновку доходять і міжнародні експерти, на думку яких відсутність загальнодоступної інформації про вакантні суддівські посади сприяє тим, хто всередині системи, і плекає маніпулювання наступним процесом відбору [5, с. 7].

Одним із варіантів усунення даного недоліку може стати законодавче закріплення обов'язку ВККСУ оприлюднювати інформацію про всі вакантні суддівські посади. Для цього, необхідно внести зміни до ст. 75 Закону і доповнити її частиною 3-2 наступного змісту: «3-2. ВККСУ розміщує інформацію про вакантні посади в судах на своєму офіційному веб-порталі, а також забезпечує її постійне оновлення». Варто зауважити, що такий спосіб дозволяє лише частково заповнити наявну законодавчу прогалину. Невирішеними залишатимуться наступні питання: на яких принципах здійснюватиметься розподіл вакантних посад між кандидатами, які вперше призначаються на посаду судді і кандидатами на посаду судді безстроково; які критерії матимуть першочергове значення під час вибору між декількома кандидатами, які виявили бажання бути обраними на одну і ту ж вакантну суддівську посаду тощо? На нашу думку, всі ці питання можуть бути вирішені завдяки формуванню резерву кандидатів на посаду судді безстроково, а також проведенню конкурсу на заміщення вакантних посад між такими кандидатами.

Однак, така пропозиція потребує додаткового наукового обґрунтування та експертної розробки.

Друге зауваження стосується процедури прийняття заяви та документів від кандидатів на посаду судді безстроково. Законодавче регулювання цієї процедури є недосконалим та характеризується цілою низкою недоліків. Існує необхідність: 1) розробки, офіційного затвердження та розміщення на офіційному веб-порталі ВККСУ не лише зразків заяви й анкети кандидата, але також і письмової заяви про згоду на збирання, зберігання та використання цієї інформації про нього; 2) деталізації вимог, яким мають відповідати подані кандидатом документи (обов'язковість нотаріального посвідчення, кількість копій тощо), а також порядку їх подання (особисто, через довірених осіб, засобами поштового зв'язку); 3) законодавчого закріплення обов'язку ВККСУ повідомляти кандидата про відмову в прийнятті документів із зазначенням причин такої відмови та вказівкою на можливість повторного подання документів у разі усунення вказаних причин; 4) надання кандидатам можливості оскаржити рішення ВККСУ про відмову в прийнятті документів до суду та ВРЮ.

З метою законодавчого оформлення зроблених вище висновків, необхідно внести зміни до другого абзацу ч. 4 ст. 75 Закону, який викласти в такій редакції: «Заява про рекомендування кандидата для обрання на посаду судді безстроково та вказані документи подаються кандидатами на посаду судді до ВККСУ особисто. Вимоги, яким мають відповідати такі документи, а також форма і зміст заяви про рекомендування кандидата для обрання на посаду судді безстроково, анкети кандидата на посаду судді безстроково та письмової заяви про згоду на збирання, зберігання та використання інформації про кандидата з метою оцінки його готовності до роботи на посаді судді безстроково затверджуються ВККСУ та розміщуються на її офіційному веб-порталі». Також, вказану статтю необхідно доповнити новою частиною 5-1 наступного змісту: «5-1. Рішення ВККСУ про відмову в прийнятті документів із зазначенням причин такої відмови та вказівкою на можливість повторного подання документів у разі усунення вказаних причин, направляється кандидату, а також публікується на її офіційному веб-порталі. Рішення ВККСУ про відмову в прийнятті документів може бути оскаржене до ВРЮ або до суду».

Другим етапом процедури безстрокового обрання суддею адміністративного суду, який засвідчує факт допуску кандидата до процедури безстрокового обрання, є офіційне повідомлення ВККСУ про підготовку матеріалів кандидата. Правовому регулюванню даного етапу присвячено лише одне речення Закону, а саме – ч. 1 ст. 76, в якій зазначається, що «ВККСУ повідомляє про підготовку матеріалів щодо кандидата на посаду судді безстроково на своєму офіційному веб-порталі та в офіційних ЗМІ» [1]. На перший погляд, дане законодавче положення носить суто формальний характер і виконує лише функцію інформування кандидата про початок процедури безстрокового обрання. Дотримуючись саме

такого тлумачення діє і ВККСУ. Водночас, публікація офіційного повідомлення відіграє ще одну, не менш важливу функцію – вона є засобом інформування громадськості про те, що конкретна особа виявила бажання бути рекомендованою для обрання на посаду судді безстроково. Оскільки інформація, яка подається громадськості, іноді може мати вирішальне значення для з'ясування особистих і моральних якостей кандидата, збір такої інформації є важливим і необхідним на всіх стадіях добору, в тому числі, під час безстрокового обрання. Враховуючи наведені аргументи, необхідно внести зміни до ч. 1 ст. 76 Закону, яку доповнити наступними словами: «включаючи регіональні, а також вживає інших заходів щодо інформування громадськості про осіб, які виявили бажання бути рекомендованими для обрання на посаду судді безстроково». На нашу думку, запропоновані зміни дозволять зібрати більше інформації про кандидатів і, відповідно, не допустити обрання на посаду судді осіб, не гідних цього високого звання.

Третім етапом процедури безстрокового обрання суддею адміністративного суду є перевірка відомостей про кандидата, а також показників розгляду ним справ. Законодавчому регулюванню даного етапу присвячена ст. 76 Закону, більш детальний аналіз якої дозволив звернути увагу на декілька спірних моментів.

У першу чергу, цілу низку критичних зауважень викликає ч. 2 аналізованої статті, в якій визначаються строки перевірки відомостей про кандидата на посаду судді безстроково. Зокрема, в ній закріплено правило, згідно якого «ВККСУ розглядає питання, пов'язані з обранням кандидата на посаду судді безстроково, не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку перебування його на посаді судді» [1]. Очевидно, що цю законодавчу норму можна поширити лише на кандидатів, які зазначені в ч. 1 ст. 75 цього Закону (тобто суддів адміністративних судів, строк повноважень яких ще не скінчився). Що стосується кандидатів, які підпадають під дію ч. 2 та 3 ст. 75 Закону, то строки перевірки відомостей про них у чинному законодавстві не визначено. Оскільки така прогалина може стати інструментом свідомого затягування процедури безстрокового обрання деяких суддів, здійснення на них протиправного тиску чи незаконного впливу, вона має бути усунута в законодавчому порядку. З цією метою, необхідно внести зміни до ч. 2 ст. 76 Закону, виклавши її в такій редакції: «ВККСУ розглядає питання, пов'язані з обранням кандидата на посаду судді безстроково, протягом місяця з дня прийняття рішення про підготовку матеріалів щодо нього».

Також, з негативного боку слід оцінити законодавчо закріплений порядок проведення перевірки відомостей про кандидата на посаду судді безстроково, який не дозволяє отримати всю необхідну інформацію про кандидата та здійснити її належну перевірку. З метою усунення даного недоліку, необхідно суттєво розширити повноваження ВККСУ з цього питання, зокрема, порівняти їх до тих, що

вона має на етапі спеціальної перевірки. Для цього, ч. 3 ст. 76 Закону після слів «Вища кваліфікаційна комісія суддів України» доповнити словами «в порядку, встановленому ст. 68 цього Закону» і далі за текстом.

Четвертим етапом процедури безстрокового обрання суддею адміністративного суду є прийняття рішення ВККСУ про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання. На даному етапі ВККСУ, вивчивши всі матеріали щодо кандидата, визначає доцільність безстрокового обрання його на посаду судді адміністративного суду. Нормативно-правовому регулюванню даного етапу присвячено ст.ст. 77-78 Закону «Про судоустрій і статус суддів» [1], а також п. 8.9-8.15 Регламенту ВККСУ [6]. Проаналізувавши зазначені положення, в першу чергу з позитивного боку хочеться відмітити той факт, що новий Закон суттєво спростив процедуру прийняття рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково. Нагадаємо, що до 2010 р. з кандидатами, які претендували на обрання безстроково, ВККСУ проводила кваліфікаційну співбесіду з метою оцінки їх діяльності на посаді судді впродовж п'ятирічного строку, рівня вдосконалення професійної підготовки та інших обставин, пов'язаних з наступною судовою діяльністю. І якщо в результаті такої співбесіди з'ясувалось, що кандидат має незадовільний рівень професійних знань, ВККСУ приймала рішення про відмову в рекомендації для безстрокового обрання суддею (ст. 92, ст. 94 Закону «Про судоустрій України» [7]). В реальності дана законодавча норма перетворювалась у проведення справжнього екзамену з широкого кола питань і без попередньо озвучених тем співбесіди. Така практика давала широкий простір для вияву суб'єктивізму та упередженого ставлення до окремих кандидатів й у зв'язку з цим викликала чимало нарікань. На разі, ВККСУ приймаючи рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково лише перевіряє відомості про кандидата, які подані ним разом із заявою, враховує показники розгляду ним справ за останні 5 років діяльності на посаді судді, а також досліджує інші матеріали, отримані за наслідками здійснення перевірки (п. 8.12 Регламенту ВККСУ [6]). Очевидно, що новий порядок є більш об'єктивним і таким, що усуває будь-які прояви волюнтаризму з боку окремих членів ВККСУ.

Водночас, варто зауважити, що окрім визначених вище позитивних моментів, законодавчо встановлений порядок прийняття рішення ВККСУ про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для безстрокового обрання на посаду судді адміністративного суду, характеризується цілою низкою недоліків. Деякі з них потребують більш детального розгляду.

По-перше, такою, що суперечить іншим нормам Закону, є ч. 1 ст. 77, згідно якої «рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково при-

ймається в порядку, встановленому Регламентом ВККСУ» [1]. На нашу думку, що такий порядок має бути визначений не в Регламенті, а в спеціальному Положенні, затвердженому ВККСУ та оприлюдненому на її офіційному веб-порталі. До речі, саме такий спосіб регулювання законодавець передбачив для порядку проходження спеціальної підготовки (ч. 2 ст. 69 Закону), складення кваліфікаційного іспиту (ч. 5 ст. 70 Закону) та інших кадрових процедур. При цьому додатково зауважимо, що найбільш логічним нам видається прийняття ВККСУ єдиного нормативно-правового акту (про який ми говорили вище), один із розділів якого має бути присвячений регулюванню саме цього етапу процедури безстрокового обрання.

По-друге, Закон «Про судоустрій і статус суддів» не містить посилання на строки, в межах яких має бути проведене засідання ВККСУ, присвячене розгляду питання про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для безстрокового обрання на посаду судді адміністративного суду. Відповідь на це питання дає Регламент ВККСУ, в п. 8.9 якого зазначається, що таке засідання має бути проведене «не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку перебування кандидата на посаді судді». Однак, враховуючи той факт, що чітке закріплення граничних строків кадрових процедур є обов'язковою умовою забезпечення їх законності, вважаємо, що строки проведення відповідного засідання ВККСУ мають бути визначені в законодавчому, а не в підзаконному порядку. При цьому ми заперечуємо проти дослівного перенесення п. 8.9 Регламенту до ст. 77 Закону, оскільки за межами дії цього положення залишаються судді, строк повноважень яких скінчився (про спосіб усунення даного недоліку ми говорили вище).

По-третє, з негативного боку слід оцінити відсутність законодавчої вказівки на спосіб повідомлення кандидата про місце, дату та час проведення засідання ВККСУ, на якому вирішуватиметься питання про рекомендування чи відмову у рекомендуванні його для безстрокового обрання на посаду судді адміністративного суду. Для отримання відповіді на це питання необхідно знову звертатись до Регламенту ВККСУ. Так, за загальним правилом, яке закріплене в п. 4.1.4 Регламенту, «особа, щодо якої має розглядатися питання, повідомляється про дату, час і місце проведення засідання шляхом розміщення інформації про це на офіційному веб-порталі Комісії не пізніше як за 10 днів до дня проведення засідання». На нашу думку, спосіб повідомлення кандидата має бути закріплений в законодавчому порядку (оскільки присутність кандидата визнається обов'язковою). Додатково необхідно розширити перелік засобів такого повідомлення зокрема, за рахунок включення до них засобів поштового зв'язку.

По-четверте, особливе занепокоєння викликає відсутність у чинному законодавстві критеріїв відбору кандидатів на посаду судді безстроково і не відповідність кандидата яким буде покладена в основу рішення ВККСУ про відмову в його рекомендуванні на таку посаду. На жаль, однозначної відповіді на це

питання ми не знайшли ані в Регламенті ВККСУ, ані в інших нормативно-правових актах. Так, наприклад, п. 8.12 Регламенту в різних контекстах говорить про: 1) перевірку відомостей про кандидата, які подані ним разом із заявою; 2) врахування показників розгляду кандидатом справ за останні 5 років його діяльності на посаді судді; 3) розгляд звернень громадян, громадських організацій, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо діяльності кандидата; 4) дослідження інших матеріалів, отриманих за наслідками проведеної перевірки кандидата. Як бачимо, вичерпним такий перелік назвати не можна що, в свою чергу, підвищує ризик необгрунтованої та безпідставної відмови в рекомендуванні кандидата для безстрокового обрання на посаду судді адміністративного суду керуючись суб'єктивними міркуваннями, особистою неприязню, політичною доцільністю тощо. На нашу думку, зазначена прогалина може бути усунена шляхом законодавчого закріплення вичерпного переліку критеріїв, яким повинні відповідати кандидати на посаду судді адміністративного суду. Зокрема, це відповідність вимогам ст. 127 Конституції та ст. 64 Закону, достатній рівень професійних знань, умінь і навичок (що встановлюється за показниками його діяльності на посаді судді), а також наявність необхідних особистих і моральних якостей (що встановлюється за результатами аналізу зібраних матеріалів).

Висновки. Підсумовуючи дослідження четвертого етапу процедури безстрокового обрання суддею, можна запропонувати власну редакцію ст. 77 Закону «Про судоустрій і статус суддів», яка враховує всі викладені вище зауваження та пропозиції: «1. Питання про рекомендування чи відмову в рекомендуванні кандидата на посаду судді безстроково розглядається на засіданні ВККСУ з урахуванням строків, визначених статтею 76 цього Закону. Кандидат, вирішення заяви якого винесено на розгляд ВККСУ, повідомляється про дату, час і місце проведення відповідного засідання засобами поштового зв'язку, а також шляхом розміщення інформації про це на офіційному веб-порталі ВККСУ не пізніше як за 10 днів до дня проведення засідання. 2. Рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні кандидата для обрання на посаду судді безстроково приймається у присутності кандидата на засіданні ВККСУ та оголошується відразу після прийняття. Порядок прийняття такого рішення затверджується ВККСУ та оприлюднюється на її офіційному веб-порталі. 3. На засіданні ВККСУ перевіряє відомості про кандидата, які подані ним разом із заявою, враховує показники розгляду кандидатом справ за останні 5 років його діяльності на посаді судді, розглядає звернення громадян, громадських організацій, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо діяльності кандидата, а також досліджує інші зібрані на нього матеріали. 4. ВККСУ відмовляє кандидату у рекомендуванні для обрання на посаду судді безстроково якщо буде встановлено,

що він не відповідає установленим вимогам до кандидата на посаду судді, або за своїми професійними, особистими чи моральними якостями не може бути рекомендованим на цю посаду». Ч. 2 і ч. 3 ст. 77 вважати частинами 5 і 6 відповідно.

Сподіваємось, що запропоновані нами зміни до чинного законодавства дозволять усунути більшість недоліків процедури безстрокового обрання кандидатів на посаду судді адміністративного суду та суттєво підвищать роль ВККСУ в цьому процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 р. // Відомості ВРУ. – 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – Ст. 529.
2. Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України: Закон України від 18.03.2004 р. // Відомості ВРУ. – 2004. – № 25. – Ст. 354.
3. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. // Відомості ВРУ. – 2010. – № 14-15, № 16-17. – Ст. 133.
4. Положення про порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо проведення добору кандидатів на посаду судді вперше: Рішення ВККСУ від 18.10.2012 р.
5. Лоуренс Бек Оцінка процесів відбору суддів та притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності / Л. Бек // Інформаційний вісник ВККСУ. – 2007. – № 3-4. – С. 7-13.
6. Регламент Вищої кваліфікаційної комісії суддів України: Рішення ВККСУ від 8.06.2011 р. № 802/зп-11.
7. Про судоустрій України: Закон України від 07.02.2002 р. // Відомості ВРУ. – 2002. – № 27-28. – Ст. 180.

УДК 347.454

ПРИНЦИПИ ПРОХОДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

PRINCIPLES OF CIVIL SERVICE IN THE PROSECUTION UKRAINE

Сіренко К.О.,
аспірант

Харківського національного університету внутрішніх справ

У статті з'ясована сутність поняття принципів державної служби в органах прокуратури України. Проведено детальний аналіз понять «принципи» та «принципи державної служби». На підставі проведеного аналізу висунуто авторське бачення визначення принципів проходження державної служби в органах прокуратури та запропоновано зміни до Закону України «Про прокуратуру».

Ключові слова: державна служба, проходження служби, прокуратура, принципи.

В статье выяснена сущность понятия принципов государственной службы в органах прокуратуры Украины. Проведен детальный анализ понятий «принципы» и «принципы государственной службы». На основании проведенного анализа выдвинуто авторское видение определения принципов прохождения службы в органах прокуратуры Украины и предложено изменения к Закону Украины «Про прокуратуру».

Ключевые слова: государственная служба, прохождение службы, прокуратура, принципы.

The article clarified the essence of the concept of public service principles in the Prosecutor's Office of Ukraine. The detailed analysis of the concepts of «principles» and «public service principles». Based on the analysis put forward by the author's vision defining principle of the civil service in the prosecution and proposed changes to the Law of Ukraine «On Prosecution».

Key words: public service, military service, prosecutors, principles.

Актуальність теми. Реалії перехідного періоду виражаються в серйозному послабленні державної влади. У зв'язку з чим формування механізму держави повинне виходити, перш за все, з реального визначення функцій держави Тому формування моделі механізму держави повинне відбуватись на основі поєднання інструментально-організаційного, інституційно-функціонального і асоціативного підходів.

В зв'язку з цим представляється обґрунтованим обговорення питання про принципи проходження державної служби в органах прокуратури України,

що дозволить визначити статус прокуратури в механізмі держави і внести поправки до чинного законодавства, що регламентує діяльність цього найважливішого інституту.

Прокуратура перебудовується, коли перестає відповідати вибраним цілям і не здатна виконувати покладені на неї завдання. Організація і діяльність прокуратури відчуває на собі потужний вплив ситуативних і глобальних чинників, що формують нові тенденції в еволюції сучасного суспільства. У зв'язку з чим перехід до ефективних форм і методів побудови і роботи прокуратури стає головною умо-